

Plan Leijoever gemeente Goirle

Voorstel voor een natuurinclusieve benadering met
adviezen van het Biodiversiteitsteam Goirle Riel

10 oktober 2022

Samenstelling: V. Retel Helmrich

Stichting
Biodiversiteit
Goirle – Riel

Afb.1 plangebied

Inleiding

Het uitgangspunt van dit voorstel is dat met de inbreng van onze stichting het mogelijk moet zijn om aan een planontwikkeling mee te werken die de biodiversiteit binnen de gemeente Goirle zal verbeteren. De ontwikkellocatie ligt op een gevoelige plek aan de rand van Riel grenzend aan een natuurgebied. In deze hoedanigheid heeft ze een ecologische waarde welke verband houdt met de omgeving en de daar voorkomende soorten. De soorten die het betreft zijn algemene maar Desalniettemin belangrijke soorten die van belang zijn in het tot stand houden van de *basis kwaliteit natuur*. Het zijn stads- tuin- en struweelvogels, vleermuizen, vlinders en andere insecten. Al deze soorten zijn afhankelijk van aanwezige natuurkwaliteit om te kunnen overleven en zich voort te planten. Kort gezegd wordt de natuurkwaliteit bepaald door de ruimtelijke omgeving en de bodemkwaliteit.

De huidige ruimtelijke omgeving wordt bepaald door het gebouw en de omsluiting door enerzijds de Leij en anderzijds bomen singels. Het terrein is voor het publiek afgesloten en Daarom relatief rustig en donker Na zonsondergang.

Het maaiveld is goed voor circa de helft bestraat. De bodem kent een vervuiling die nodig zal worden gesaneerd. Hierbij zal de hoogopgaande bomen singel worden verwijderd.

Door deze verandering zal kwaliteitsverlies optreden voor soorten als de dwergvleermuis die er zijn jachtgebied kent en tal van vogels in broed- en trektijd.

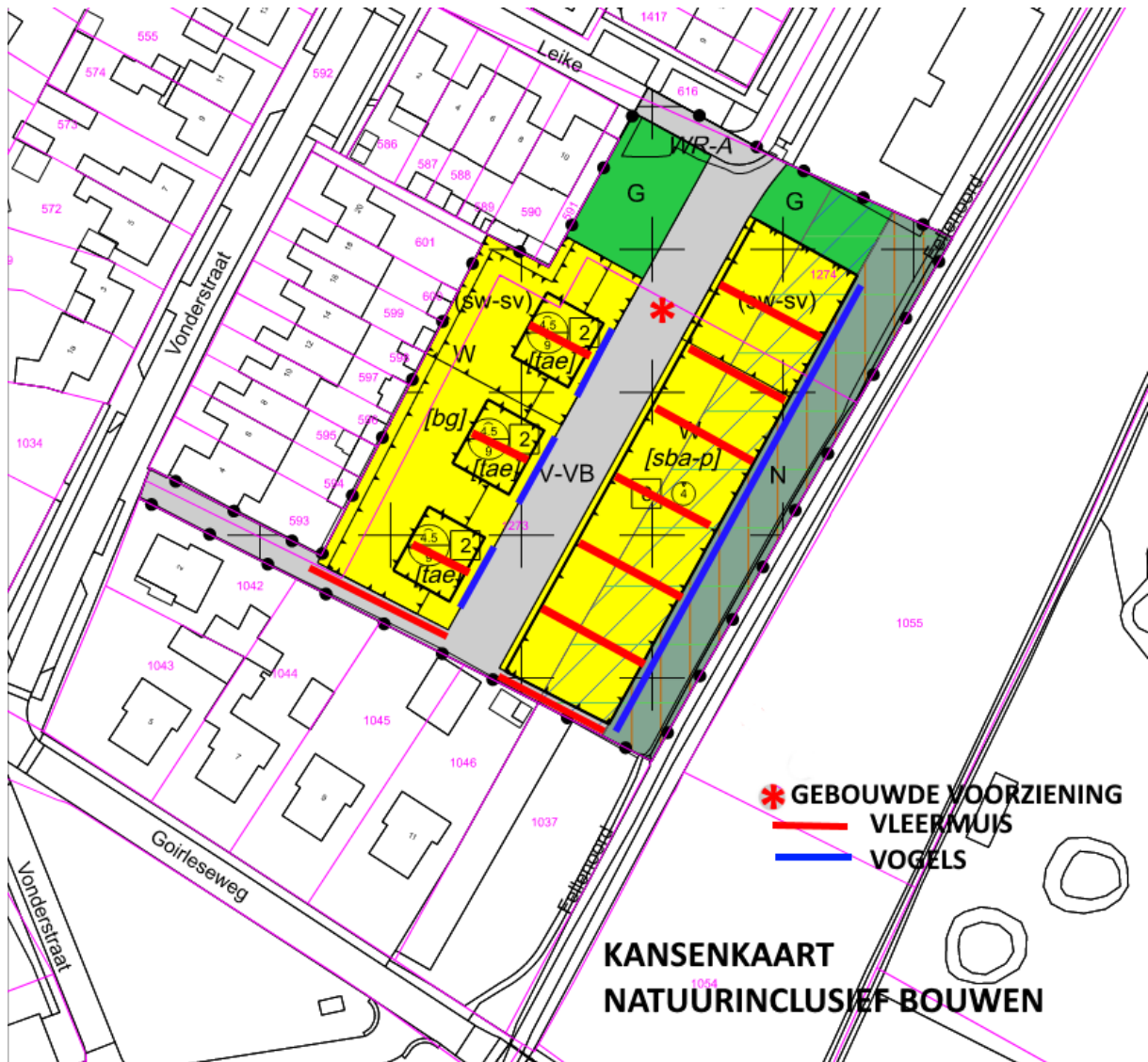
In afbeelding 2 en 3 is met pijlen schematisch aangegeven (de rechte pijlen vogels) welke relatie er bestaat tussen vogels <-> vegetatie en vleermuizen <-> open ruimte (luw en donker).

Afb.2 Ruimtelijke relaties vleermuizen en vogels

Afb.3 Rust en fourageerzone vleermuizen

Afb. 4 Kansenkaart Natuurinclusief bouwen

In een veranderende omgeving biodiversiteit behouden

De sanering van de vervuilde bodem is een goede zaak maar het verlies aan bomen en de kwaliteit van het groen zal dienen te worden gecompenseerd. De bomen zorgen niet alleen voor CO2 opvang, verkoeling, Maar bieden ook nestgelegenheid voor vogels en verblijf voor spechten en vleermuizen.

In dit rapport geven we 2 kansenkaarten: een voor natuurinclusief bouwen en een ander voor ecologisch groen.

Met de bouw van woningen op deze locatie zien wij mogelijkheden om voor vleermuizen en vogels extra nestel- en verblijfsruimte aan te brengen in de gebouwen.

Vogels

Met een blauwe lijn is aangegeven waar voor vogels, met name gierzwaluwen en mussen voorzieningen kunnen worden aangebracht om te nestelen. Ze zijn aan de oostzijde van de woningen gepositioneerd in verband met een gunstige ligging. Die voorzieningen kunnen bestaan uit in te bouwen nestkasten Maar voor mussen kunnen het ook zogenaamde mussenvides zijn die onder de laatste rij pannen wordt aangebracht. Het zijn gangbare producten die de bouwkwiteit ook geen enkele manier schaden. Belangrijk voor mussen is ook de aanwezigheid van voldoende dichte heggen of muurbegroeiingen. Zie de kansenkaart groen.

Vleermuizen

Met een rode lijn is aangegeven waar de voorzieningen voor vleermuizen het beste kunnen worden aangebracht. Door de huidige manier van bouwen krijgen vleermuizen geen kans zich in muren van gebouwen te vestigen. Die zitten vol met isolatie. Een dramatische achteruitgang van deze soort is hiervan het resultaat sedert de jaren 80 van de vorige eeuw. Het inbouwen van kasten is een noodzakelijkheid geworden. Wij stellen voor dit hier ook te doen, t.w. aan de zuidgevel van de bouwblokken. Het betreffen dan zogenaamde zomerverblijfkasten. Uit onderzoek is echter gebleken dat er een schrijnend gebrek is aan winterverblijf voor vleermuizen zoals de dwergvleermuis de grootoorvleermuis. Wij willen vanwege dit gebrek In het kader van dit project een voorstel doen om op een innovatieve manier een oplossing aan te reiken. Het betreft het toegankelijk maken van de woningscheidende spouw tussen de woningen. Die ruimte staat niet in verbinding met de woningen en heeft een constante temperatuur. Door op een bouwkundig verantwoorde wijze een toegangsluis is te maken naar die ruimte kan ik een substantiële bijdrage worden geleverd aan het behoud van deze soorten. In de *Toolkit Bouw Natuurinclusief* wordt daarvoor een aanbeveling gedaan met inzichtelijke tekeningetjes.

<https://bouwnatuurinclusief.nl/blogs/ontsluit-tussenspouw-voor-vleermuizen>

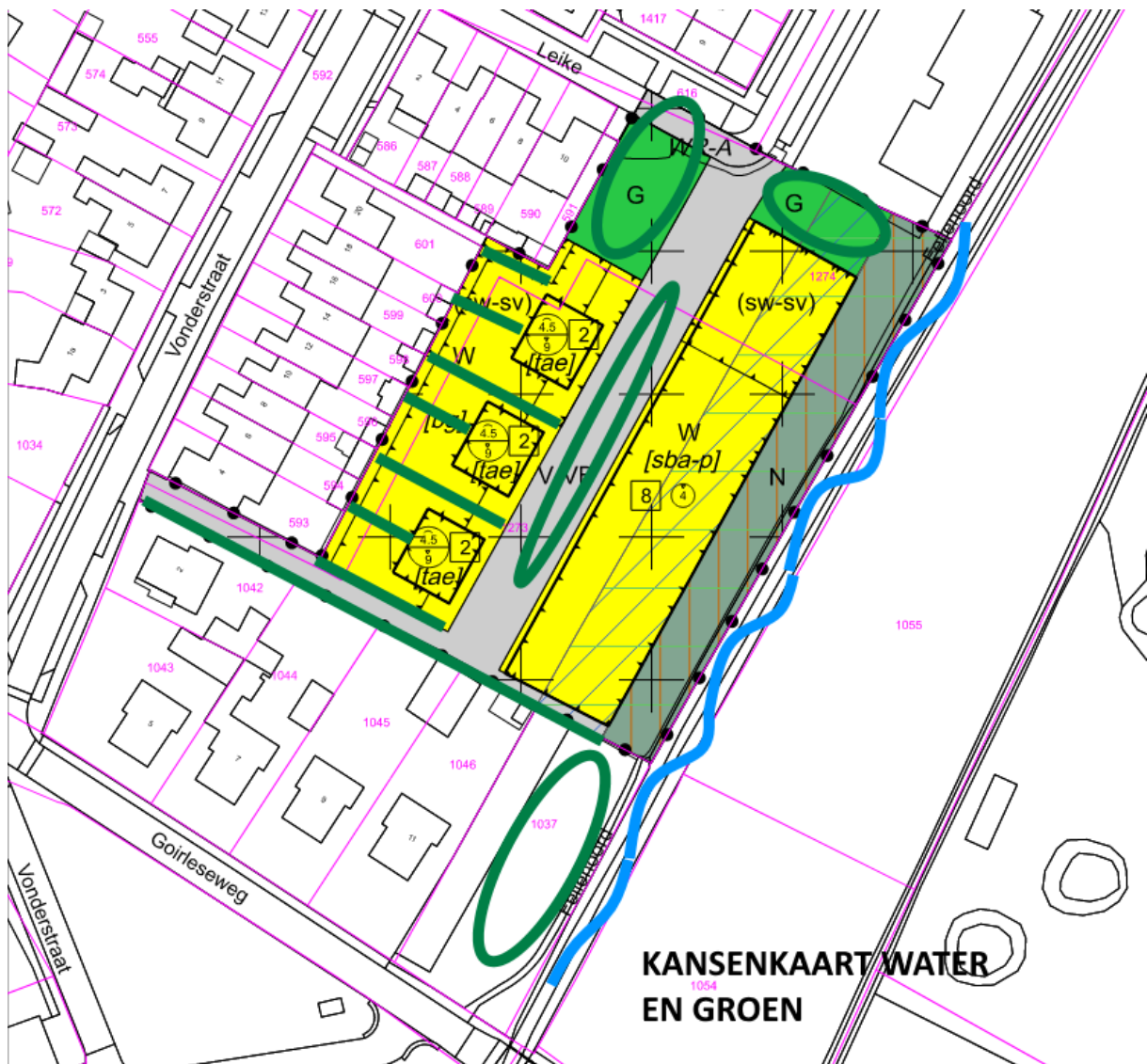
Vogels, vleermuizen en insecten

De op de kansenkaart aangegeven 'gebouwde voorziening' betreft een zogenaamde biodiversiteitszuil of -torentje. Het kan als straatmeubilair of

kunstwerk worden gezien met als functie biodiversiteitsverbetering. Zie bijgaand voorbeeld.

Afb.5. Faunavoorziening

Afb.6. Kansenskaart Water en Groen

Groen

Het verlies aan robuust groen, in de vorm van de grote bomen, zal gecompenseerd moeten worden op het terrein en op andere plekken binnen de gemeente. Het groen heeft zoals aangegeven betekenis voor de verplaatsing van vogels en andere fauna. Ze verplaatsen zich van kroon en struweel naar nest-, voedsel- en/of vluchtplaats. Om die kwaliteit te behouden is het belangrijk voldoende groene elementen van wisselende hoogte in het plangebied aan te brengen. Op het kaartje Het is aangegeven met ellipsen en rechte lijnen waar groen zou moeten komen. de rechte lijnen betreffen hagen van wisselende samenstelling te denken aan liguster, veldesdoorn, meidoorn e.d.

De In het inrichtingsplan opgenomen bosplantsoen kan ons inziens beter vervangen worden door een houtwal, dit sluit beter aan op het omringende natuurgebied. Een houtwal vergt ook beduidend minder onderhoud. Indien deze goed wordt samengesteld, dit wil zeggen met een variatie in lage struiken en hogere bomen met een dichte ondergroei zorgt het voor een voedsel- en nestgebied voor tal van vogelsoorten Gedurende het hele jaar. Belangrijk zijn besdragende struiken en dichte doornige planten. Dus soortenlijst zoals opgenomen In het beplantingsvoorstel is goed maar zo dient te worden uitgebreid met de meidoorn.

Water en oever

De grootste natuurkwaliteit gerelateerd aan water zit voornamelijk aan de overzijde van de beek En ligt buiten het plangebied. Maar de beekoever aan de westzijde kan wel bijdragen aan meer natuur. Het hoogteverschil van circa 1,5 m biedt kansen om de steile kant geschikt te maken voor muurvegetaties en voor vestiging van vogels die in oevekanten broeden zoals de ijsvogel en grote gele kwikstaart. Ons voorstel is om een deel van de steile kant met stenen te beschoeien zodat muurvegetatie een kans krijgt. Daarnaast zou je holtes open moeten houden voor o.a. ijsvogel en oeverzwaluw.

Afb.7 Muurvarrens in kademuurtje

De poel tussen Goirleseweg en de bebouwing kan worden aangelegd zoals wordt voorgesteld In het inrichtingsplan. Vraag is wel of deze jaarrond water

zal houden. De ecologische waarde ervan zo daarom beperkt zijn, is de verwachting.

Om regen water zolang mogelijk vast te houden en te benutten voor grondwater en oppervlaktebevoeiing zou regenwater niet met regenpijpen maar met verticale groeven langs de gevel kunnen worden afgevoerd. Het is een creatieve en innovatieve oplossing die nog weinig is toegepast maar hier goed op zijn plaats is en het project bijzonder zal maken.

Afb.8 Betonnen gevelelementen met geïntegreerde regenwatergroeve.

Aanpassingen van regels in het bestemmingsplan

Dit advies volgend zou het bestemmingsplan op de volgende punten dienen te worden aangepast:

1. De erf afscheidingen tussen de woningen uit te voeren in levende hagen van beuk, haagbeuk, veldesdoorn, liguster of meidoorn.
2. Het oprichten van z.g.n. bouwwerken niet gebouwen zijnde dient mogelijk te zijn indien ze functie hebben de biodiversiteit te bevorderen.
3. Het afvoeren van regenwater langs de gevel en via molgoten naar wadi's moet mogelijk zijn.